

ESTEN
VALTUUTEN
SUOJELUASIAM
KOSKEVAT MÄÄR

urken ut

vaali suoritetaan työpaikalla, on
suus osallistua vaaliin. Vaalin iä

3 Pääkirjoitus

4 TES se itse

- 6 Oikeudenmukaisuutta ja uskoa työllisyyteen
- 6 SAK tuomitsee lakkotyövoiman palkkaamisen
- 7 Kähminnan hinta
- 8 Henkilöstö vaatii alueennonjohdon siirrosta luopumista
- 8 Lennonneuvonta ulkomaille?
- 9 Lyhyt kääntö
- 10 Apua unettomuuteen
- 12 SAK kannattaa alkoholin kulutuksen vähentämistä
- 13 Tukes vastaa jatkossa kemikaalien markkinaavalvonnasta
- 14 The ups and downs of flying
- 15 Lentämisen ylä- ja alamäet
- 16 Yli 80 000 osa-aikatoissa vasten tahtaan
- 16 Tapaturmapäivä lähestyy
- 17 Kolumni
- 18 Reppu ja reissumies – Erämaan laidalla
- 21 Hugo Tungo
- 22 Muutosten tekeminen jäsentietoihin
- 25 Psykkinen kuormitus tarkempaan valvontaan
- 26 Kuvakulma
- 27 Uudistuksia jäsenrekisteriin

KANSIKUVA:

Työllisyys- ja kasvusopimus kuulutettiin syntyneeksi.

Liittojen ohella sitä arvioivat:
Elokuvassaan Citizen Kane – Orson Welles
Kuvan piirtäjä – Karoliina Ilonoja
ja rosebud mielessään – JM Koskinen.

Unioni

Levikki 4400
17. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoletti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. 040 766 9040
juha-matti.koskinen@iau.fi

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Reijo Hiltunen
Pekka Hintikka
Arto Kujala
Ari Miettinen
Vesa Suni
Sari Virta
Jyrki Väyrynen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy 2013 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 30.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Karoliina Ilonoja

Paino
Sälekärin Kirjapaino Oy
Somero

Syyskuun 11. päivä

SAK:n hallitus hyväksyi perjantaina 30. elokuuta keskusjärjestöjen välillä saavutetun neuvottelutuloksen keskitetystä tulosopimuksesta. Tämä päätös asettaa uuteen tilanteeseen myös molemmat työehtosopimusneuvottelut, joita IAU ja Palvelualojen työnantajat PALTA ovat kohta kuukauden verran käyneet. Niitä ovat neuvottelut Ilmailutietoteknisten sekä Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen uudistamiseksi.

Tuore keskitetty tulosopimus on nimetty Työllisyys- ja kasvusopimukseksi. Se syntyi monimutkaisen varjonyrkkelyn jälkeen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Sopimuksen pitkäkhön keston ja huomattavan maltillisen, ostovoimaltaan negatiivisen, palkkaratkaisun tavoitteena on luoda edellytyksiä Suomen talouden ja työllisyyden kääntämiseksi kasvu-uralle parantamalla yritysten kansainvälistä kilpailukykyä.

Nyt työmarkkinoille syntyneen sopimuksen lisäksi samaan tähtäsi jo maan hallituksen keväällä kehysriihessään tekemään päätös yhteisöveron roimasta alentamisesta, joten kolmikantaisesti on vuoden sisällä tehty merkittäviä päätöksiä investointien helpottamiseksi. Sopii toivoa niiden kantavan myös hedelmää. Pallo on yrityksillä.

Sopimuksen yksityiskohdat jäävät hiottaviksi alakohtaisissa neuvotteluissa. Mainitun palkkaratkaisun lisäksi asialistalla ovat työaikajärjestelyt, sekä työterveyden että työhyvinvoinnin edistäminen. Aikaa liittokohtaisen kattavuuden saavuttamiselle on annettu lokakuun 25. päivään asti.

Edellä olevalla evästyksellä IAU:n hallitus ja tes-ryhmät ryhtyvät siis arvioimaan miten työllisyys- ja kasvusopimuksen syntyminen muuttaa neuvottelujemme kulua. Työ alkaa hallituksen ollessa seuraavan kerran koolla siviili-ilmailun historian kannalta dramaattisena päivämääränä 11. syyskuuta. Ei siis kuluvana vuonna, vaan vuonna 2001.

Lähtökohta on yksinkertainen. Molempien liittojen tulee kunnioittaa keskusjärjestötasolla tehtyä sopimusta. Tämä pätee erityisesti aikana, jolloin työllisyyteen panostaminen on niin tärkeässä roolissa kuin nyt. Selvää niin ikään on, että asettaessaan neuvottelujen tavoitteeksi keskitetyn sopimuksen edellytysten täyttämisen, ei kummankaan osapuolen kannata tuoda neuvottelupöytään kovin raflaavia tavoitteita.

Asiat eivät kuitenkaan ole ihan niin mustavalkoisia.

Neuvotteluosapuolten välillä vallitsee vakava erimielisyys työehtosopimusten soveltamisesta ja edustavuudesta yhtäältä Finavian lennonvarmistuksen, sekä toisaalta sen maapalveluissa toimivan tytäryhtiön Airpron osalta. Sopimuskaudeksi kiistan jäädyttäminen ei tule kyseeseen, vaan jollain konstilla siihen tulee hakea ratkaisua.

Parasta olisi jos edistystä tapahtuisi jo ennen alakohtaisten neuvottelujen alkua. Silloin vakavin kanto yksinäänkin riittävän työläiden neuvottelujen tieltä olisi poissa.

JM KOSKINEN

SYYSKUU		
1 S	15. s. helluntaista	
	Pirkka	
2 M	Sinikka Sini Justus	36
3 T	Soile Soili Soila	
4 K	Ansa	
5 T	Yrittäjän päivä	●
	Roni Mainio	
6 P	Asko	
7 L	Miro Arho Arhippa	
8 S	16. s. helluntaista	
	Taimi	
9 M	Isto Eevert Vertti	37
10 T	Kalevi Kaleva	
11 K	Santeri Aleksanteri	
12 T	Valma Vilja	●
13 P	Orvo	
14 L	Iida	
15 S	17. s. helluntaista	
	Sirpa	

Pekka Kainulainen

”

Keskitetty ratkaisu yksinkertaistaa teskierrosta, mutta ei poista kaikkia ongelmia neuvottelupöydistä.

Ari Miettinen

TES se itse

”Luuletteko saavanne enää yhtään tessiä aikaiseksi tuolla systeemillä”, kuului usean asioista perillä olleen kollegan arvio IAU:n linjattua uudestaan neuvottelujärjestystään 2010 keväällä. Rohkaisusta huolimatta on työehtosopimuksia ilmailualalle muutoksen jälkeenkin solmittu. Eikä neuvottelukierroksiin ole liittynyt enempää dramatiikkaa kuin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa on luonnollista.

■ Mihin sitten perustui sekä työnantajien että työntekijöiden puolelta kuulunut ennuste vaikeuksista? Oletus nojasi luultavasti käsitykseen, jonka mukaan työehtosopimusten laadinta on vain tähän ”myyttiseen salatieteeseen” vihkiytyneiden erityisosaamista. Havainto ei kuitenkaan pidä paikkaansa. Työntekijöitä, joihin ehtoja sovelletaan, on ammattiliiton syytä kuunnella. Muussa tapauksessa nämä äänestävät jaloillaan, kuten joidenkin jostain syystä edelleen ilmailualalla operoivien liittojen järjestäytymisen on käynyt.

Kaksi sopimusalaa

Vuoden 2012 alusta alkaen on IAU:n valvottavana ollut kaksi työehtosopimusta. Ne ovat Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus, sekä ai-

emmin Ilmailutietotekniset ILTT:n ja Finavia Oyj:n välillä solmittu työehtosopimus 319205. Molemmista tapauksissa työnantajaa edustaa Palvelualojen työnantajat PALTA.

Ensin mainittu sopimus on katkolla lokakuun lopussa ja jälkimmäisen parasta ennen päivä täyttyi elokuun lopussa. Varsinaiset neuvottelut molempien uudistamiseksi käynnistyivät elokuussa. Valmistelut alkoivat jo kuitenkin ennen kesälomia.

Kolme tes-ryhmää

IAU:n neuvottelujärjestys perustuu ajatuksen koota mahdollisimman laaja kirjo ammattiosastojen jäseniä eri ammateissa työskentelevien keskuudesta pohtimaan suuntaa, johon työehtoja tulisi kehittää.

Esitysten laadinta tapahtuu ammattiosastoissa. Ne arvioivat neuvottelujen etenemistä ja niillä on veto-oikeus neuvottelutulosta hyväksyttäessä. Tällöin ammattiosastoille lankeaa luonnollisesti myös vastuu esittää malli mahdollisesti syntyvien pattitilanteiden ratkaisuksi.

Työkaluna kokonaisuuden hallitsemiseksi toimivat tes-ryhmät, jotka arvioivat sekä yhteisiä tavoitteita, että ammatillisia tavoitteita.

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen neuvotteluja varten perustettiin kaksi tes-ryhmää. Yksi lentoliikenteelle teknisiä palveluja tuottavien työntekijöiden ammattiosastolle, joita ovat Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA 001 ja Insta RepAir 003.

Toinen lentoliikenteelle maapalveluita tuottavien työntekijöiden ammat-

tiosastoille, joita ovat Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA 007, Finavian Maapalvelutyöntekijät FIMA 009, Suomen Siviililentoliikennevirkailijoiden Liitto 010 ja Siviililentoliikenteen työntekijät 012.

Kolmas IAU:n tes-ryhmistä puolestaan on koottu Finavian työehtosopimusta 319205 silmällä pitäen Ilmailutietotekniset ILTT 005:n jäsenistä lennonvarmistuksen eri tehtävissä.

Neuvottelukuntaudistus

Neuvottelukuntien vastuulla on käydä liittojen välinen varsinainen neuvottelutyö parhaan taitonsa mukaan, sekä antaa realistinen kuva tilanteen kehittymisestä.

Neuvottelukuntia on kaksi. Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen osalta siihen kuuluvat puheenjohtaja **Juhani Haapasaari**, varapuheenjohtaja **Reijo Hautamäki**, liittosihteeri **Juha-Matti Koskinen**, ja suurimpien yritysten pääluottamusmiehet, teknikasta **Jukka Korhonen**, sekä maapalve-

luista **Pekka Kähkönen**. Finavian työehtosopimus 319205:n neuvottelukuntaan kuuluvat Haapasaaren ja Koskisen lisäksi pääluottamusmies **Veli-Matti Junnola** ja ammattiosaston puheenjohtaja **Pekka Martin**.

Vierailevia tähtiä on nähty jos varsinaiset ovat olleet estyneitä.

Hallitus

Hallitus saa neuvottelujen kestäessä saman informaation kuin tes-ryhmätkin. Neuvottelujen edettyä vaiheeseen, jossa päätettävänä on neuvottelutulos tai sovintoesitys, kuulee hallitus ammattiosastoja sekä tes-ryhmiä ennen tuloksen hyväksymistä tai hylkäämistä. Samoin on asian laita mahdollisten neuvottelujen vauhdittamiseen tähtäävien toimenpiteiden suhteen, joista hallitus joutuu päättämään.

Menetelmä ei ole hidas tai byrokraattinen, vaikka se paperilla siltä saattaa kuulostaakin. Hallituksen kokoonpano perustuu ammattiosastoihin, joten käytännössä asiat ovat yhdessä varsin pit-

källe pureskellut ennen niiden tuloa päätöksentekovaiheeseen.

Ratkaisevin hyvä puoli neuvottelujärjestelmässä on siis se, että niin moni jäsen pääsee konkreettisesti vaikuttamaan prosessiin, jolla hänen työehdoistaan päätetään. Prosentuaalinen osuus lienee korkeimpia kaikki liitot huomioiden.

Entäs keskitetty?

Keskitetyn työmarkkinaratkaisun maailmassa kaikki sujuu edellä kuvatun kaltaisesti, mikäli neuvottelutulos sisältää liittojen väliset soveltamisneuvottelut. Yksi poikkeus kuitenkin on. IAU:n sääntöjen mukaan päätöksen irtautua keskitetystä ja tulopoliittisesta kokonaisratkaisusta tekee edustajisto. Sellaista ratkaisua edustajisto ei luonnollisesti tekisi kuulematta hallituksen ja ammattiosastojen kantoja.

JM KOSKINEN

Huumori keventää neuvottelutauolla – kuva lavastettu.

JM Koskinen

Oikeudenmukaisuutta ja uskoa työllisyyteen

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt hyväksyivät keskitetyn työmarkkinaratkaisun perjantaina 30. 8.

Ammattiliitoilla ja työnantajaliitoilla on nyt kahdeksan viikkoa aikaa neuvotella ratkaisuun perustuvat alakohtaiset työehtosopimukset. IAU:n työehtosopimusneuvottelut käynnistyivät jo elokuussa.

SAK:n puheenjohtaja **Lauri Lyly** painottaa tulokseen sisältyvän palkkaratkaisun oikeudenmukaisuutta.

– Kahden ensimmäisen sopimusvuoden yleiskorotukset koskevat kaikkia suomalaisia palkansaajia. Tasapuolisuutta vahvistaa sekin, että euromääräiset korotukset suosivat nimenomaan pienituloisia.

Lyly tähdentää, että nykyisessä taloustilanteessa suomalaisille on erityisen tärkeää, että maltillisuus ulottuu aina yri-tysohjaajiin asti.

– Myös johtajien on osallistuttava yhteiskuntatalkoisiin ja noudatettava palkkioissaan samaa kohtuullisuutta kuin kaikkien muidenkin.

Lyly korostaa, ettei neuvottelutulokseen sisälly työntekijöitä koskevia heikennyksiä. Neuvottelutuloksen laadulli-

set parannukset koskevat muun muassa työttömyysturvaa, mistä Lyly on erittäin tyytyväinen.

– Soviteltuun työttömyyspäivärahaan tuleva 300 euron suojaosa helpottaa lyhyiden työsuhteiden vastaanottamista. Työttömiksi jääneiden toimentulo puolestaan kohenee, kun työttömyyspäivärahan omavastuu-aika putoaa seitsemästä päivästä viiteen.

Palkansaajien ostovoiman tukemisen lisäksi ratkaisu tuo Suomen taloudelle paljon kaivattua ennustettavuutta.

– Tämä luo uskoa tulevaisuuteen ja vahvistaa kansalaisten valmiuksia pitää kotimarkkinoiden rattaat pyörimässä. Ratkaisu parantaa kilpailukykyämme ja lisää yritysten vientimahdollisuuksia. Nämä yhdessä edesauttavat työttömyyden, varsinkin nuorisotyöttömyy-

den kasvun taittumista, Lyly painottaa.

SAK:n puheenjohtaja muistuttaa kuitenkin, ettei keskitetty ratkaisu yksin riitä luotsaamaan Suomen vientiä tukevammille raiteille. Yritysten on hyödynnettävä ratkaisun antamat mahdollisuudet ja investoitava pikaisesti niin tuotekehitykseen kuin markkinointiin.

Ammattiliitoilla ja työnantajaliitoilla on nyt kahdeksan viikkoa aikaa neuvotella ratkaisuun perustuvat alakohtaiset työehtosopimukset. Lyly toteaa, ettei työntajien pidä tuoda neuvottelupöytiin sellaisia vaikeita asioita, jotka estäisivät alakohtaisten sopimusten syntymisen.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt arvioivat ratkaisun pohjalta syntyneiden työehtosopimusten kattavuutta 25. lokakuuta. Jos kattavuus on riittävä, sopimus tulee voimaan. Samalla toteutuvat valtion työmarkkinaratkaisua tukevat toimet.

Ilmailualan Unioni jatkaa käynnissä olevia työehtosopimusneuvotteluja keskitetyn ratkaisun synnyttyä. Liiton hallitus käsittelee neuvottelutilannetta ja nyt syntynyttä sopimusratkaisua kokouksessaan 11. syyskuuta.

SAK tuomitsee lakkotyövoiman palkkaamisen

■ Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK tuomitsee jyrkästi Finnairin aikomuksen palkata Espanjasta 200 lentoemäntää Kanarian reiteille ja ”mahdollisesti korvaamaan henkilöstöä erikoistilanteissa”. Kauppalehden mukaan erikoistilanteet tarkoittaisivat muun muassa suomalaisen lentohenkilöstön lakkoja.

SAK:n lakimies **Anu-Tuija Lehdon**

mukaan ammattiyhdistysoikeuksiin kuuluu, että työntekijäpuoli tunnustetaan samanveroiseksi neuvottelukumppaniksi ja työehtosopimuksista neuvotellaan asianmukaisesti.

– On ala-arvoista käytöstä hankkia rikkurit hoitamaan mahdollinen lakon-alainen työ jo ennen neuvottelujen aloittamista, Lehto moittii.

– Näyttää siltä, että Finnairilla ei ole

minkäänlaista luottamusta siihen, että yhtiössä pystyttäisiin sopimaan asioista työntekijäpuolen kanssa.

Finnairissa on käyty yt-neuvotteluja jatkuvasti, ja työntekijät ovat toistuvasti joustaneet yhtiön hyväksi. Lehdon mukaan Finnairin toiminta heijastaa laajemminkin nykyistä työnantajapolitiikkaa.

– Jatkuvilla yt-neuvotteluilla ja uhallla toimintojen siirtämisestä ulkomaille

Kähminnan hinta

RTG Ground Handling Oy purki kahden jäsenemme työsuhteet Oulussa marraskuussa 2008.

■ Tapahtumat saivat alkunsa moninaisten yritysjärjestelyjen jälkeen työntekijöiden ilmaistua mielipiteitään tapahtumista lentoaseman aidan ulkopuolella. Tästä närkästyneenä silloiset nokkamiehet, entiset Finavialaiset/Airprolaiset joilla oli välillä omakin maapalvelualan yritys, katsoivat tilaisuuksensa tulleen päästä eroon näistä kahdesta työntekijästä. Vähintäänkin kyseenalaisin keinoin pyrittiin todistamaan liikenteen vaarantuneen. Seurauksena oli, että Finavia eväsi kulkuluvat ja tämän perusteella RTG katsoi oikeudekseen purkaa heidän työsuhteensa.

Valitusprosessi

Asiaa pallolteltiin aluksi Finavian, Trafin ja Oulun Hallinto-oikeuden välillä. Korkein hallinto-oikeus vahvisti hallinto-oikeuden päätöksen, jolla kumottiin Finavian ja Trafin tekemät virheelliset päätökset.

Kun saatiin vahvistettua, että kulkulupien eväämiseen ei ollut ollut aihetta, lähdettiin hakemaan korvauksia vääryyttä kärsineille.

Oulun Käräjäoikeus antoi asiasta tuomionsa 3.2.2012.

Työnantaja valitti käräjäoikeuden tuomiosta hovioikeuteen, joka antoi tuomionsa 22.3.2013. Tuomio kuuluu lyhykäisyydessään seuraavasti: ”Käräjäoikeuden tuomiota ei muuteta.”

RTG pyysi Korkeimmalta oikeudelta valituslupaa, mutta perui sen myöhemmin, jolloin hovioikeuden päätös tuli lainvoimaiseksi.

Työnantajan maksettavaksi tuli:

- korvauksena työsuhteiden perusteettomasta päättämisestä yhteensä 84 286,51 €
- laiminlyötyinä irtisanomisajan palkkoina yhteensä 52 803,00 €

- oikeudenkäyntikulut käräjäoikeudesta 10 751,70 €
- oikeudenkäyntikulut hovioikeudesta 3 000 €
- Työttömyysvakuutusrahastolle korvauksesta vähennetty 13 011,49 €
- RTG:n omat oikeudenkäyntikulut yhteensä 12 178 € (RTG:n vaatimukset kantajille Hovioikeudessa).

Laiton työsuhteiden purkaminen tuli siis maksamaan yhteensä 176 030,70 €.

Pieni hupaisa piirre asiassa on se, että maksumieheksi tuli lopulta RTG:n omistaja Airpro, jonka puolestaan omistaa Finavia itse.

Kovin kävi kalliiksi. Tapaus osoittaa ikävällä tavalla mihin huono johtaminen saattaa johtaa. Toivottavasti tästä edes joku ottaa opikseen.

ARTO KUJALA
sopimussihteeri

pyritään minun nähdäkseni painamaan työntekijät alas ja saamaan halvat sopimukset. Henkilöstö ei kuitenkaan voi joustaa loputtomiin vaikeassakaan tilanteessa.

Finnairin matkustamohenkilökunnan ja lentoliikenteen palvelujen työehtosopimukset päättyvät lokakuussa. Molemmat henkilöstöryhmät kuuluvat pääosin SAK:laisiin ammattiliittoihin.

J-M Koskinen

Kuvassa esiintyvillä henkilöillä ei ole osuutta jutun tapahtumiin.

Unionissa 1/2012 oli artikkeli jossa myös käsiteltiin tätä asiaa.
(www.iau.fi/easydata/customers/iau/files/Unioni/unioni_1-2012_netti.pdf)

Henkilöstö vaatii aluelennonjohdon siirrosta luopumista

■ Tampereen aluelennonjohdon henkilöstö vaatii Finaviaa luopumaan suunnitelmastaan siirtää aluelennonjohto Tampereelta Helsinki-Vantaalle. Henkilöstön mukaan valtionvarainministeri Urpilaisen ilmoitus 22. 8. Finavian pääomittamisesta poistaa Finavialta tarpeen käyttää voitollisen aluelennonjohdon tuottamaa tulosta muun liiketoimintansa tukemiseen. Lisäbudjet-tiesityksessä on nyt korvamerkitty varat Helsinki-Vantaan laajentamiseksi ja maakuntakenttien turvaamiseksi.

Aluelennonjohdon henkilöstö pitää pääomittamispäätöstä myönteisenä.

Helsinki-Vantaan lentokentän laajentaminen ja kaukoidän liikenteen kehittäminen tietää lisää työtä myös aluelennonjohdolle, joka jo nyt hoitaa ylilentävän liikenteen kanssa samoilla reiteillä lentävää Helsingin kaukoidän liikennettä Suomen ilmatilassa.

Henkilöstö haluaa kehittää aluelennonjohdon toimintaa Tampereella, jossa sillä on modernit käyttötarkoitukseen rakennetut tilat ja ammattitaitoiset ja motivoituneet työntekijät. Lentoturvallisuuden kannalta tällä on suuri merkitys.

Lähde: PRO AITOVUORI, 23.08.2013

Lennonneuvonta ulkomaille?

■ Finavia Oyj:n lennonvarmistusta koskevat yt-neuvottelut eivät rajoitu ainoastaan aluelennonjohdon siirtämiseen Tampereelta Helsinki-Vantaalle. Niiden yhteydessä on käyty myös ytimenettely koskien Helsinki-Vantaalla toimivaa lennonneuvontayksikköä.

Sen lopputuloksena Finavia on ilmoittanut harkitsevansa lennonneuvontayksikön siirtämistä ulkopuoliselle palveluntuottajalle vuoden 2015 alusta.

Käytännössä tämä tarkoittaisi lennonneuvonnan töiden siirtämistä pois Suomesta. Mahdollisista uusista sijoituspaikoista todennäköisimpänä on pidetty Viroa. Näkemystään yritys perustelee EU:n lennonvarmistuspalveluille asettamalla suorituskykyvaatimuksilla.

Toteutuessaan suunnitelma tarkoittaisi työn loppumista noin kolmeltakymmeneltä lennonneuvojalta. Lopullisen tiedon päätöksistään Finavia on luvannut syksyn 2013 aikana.

Liikenneministeri **Merja Kyllönen** on aikeissa käynnistää laajan keskustelukierroksen Suomen lentoliikennestrategiasta. Hänen näkemyksensä mukaan olisi parempi jos kotimaiset toimijat tarjoaisivat jatkossakin kaikki lennonvarmistukseen liittyvät palvelut. Vaihtoehto, jossa suomalaiset tuottaisivat palveluja laajemmalle yleiseurooppalaiselle lentoalueelle, on ministerin mukaan jäänyt keskustelussa liian vähälle huomiolle.

Mitä mä saan – eläketesti vastaa

■ Eläketurvakeskus on tuottanut viihteellisen nettisovelluksen nuorille aikuisille. Oma elämä – oma eläke -testi auttaa hahmottamaan elämänvalintojen vaikutusta tulevan eläkkeen määrään.

Vaikka eläkkeelle jääminen ei ole ajankohtaista nuorille, eläkkeen määrään vaikuttavia päätöksiä tehdään jatkuvasti. Oman alan palkkataso, lasten kotihoito, pimeä työ ja esimerkiksi downshiftaaminen vaikuttavat tulevan eläkkeen määrään.

- Valinnat ovat merkittäviä: suomalainen viettää eläkkeellä neljänneksen elämästään. Eläketesti näyttää miten elämänvalinnat ja -tapahtumat vaikuttavat tulevan eläkkeen määrään, kertoo Eläketurvakeskuksen viestintäpäällikkö **Matti Lumijärvi**.

Eläketesti koostuu vuorovaikutteisesta animaatiosta ja eläkelaskurista. Laskuri huomioi elinaikakertoimen. Testi sisältää perustietopaketin työeläkkeestä ja se löytyy osoitteesta www.tyoelake.fi.

SAK: Koulutussopimus avaa portit työelämän kehittämiseksi

■ Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK pitää työmarkkinajärjestöjen 26.8. sopimaa osaamisen kehittämisen toimintamallia hyvänä mahdollisuutena kehittää työelämää.

SAK:n hallituksen varapuheenjohtaja **Matti Huutola** pitää tärkeänä, että kaikilla palkansaajille – myös suorittavaa työtä tekeville – avautuu tilaisuus päivittää ja ylläpitää osaamistaan. Tähän asti

SAK:laiset työntekijät ovat saaneet huomattavasti muita vähemmän koulutusta työnantajilta.

- Parhaimmillaan uusi malli auttaa taoudun kasvuun ja helpottaa selviämään teollisuutta koettelevasta rakennemuutoksesta. Toivon todella, että työnantajat käyttävät tilaisuuden hyväkseen, sanoo Huutola.

Järjestöt tarkastelevat kahden vuoden

päästä, miten lakimuutokset ovat vaikuttaneet työelämän käytäntöihin, ja silloin lainsäädäntöä on mahdollista tarkentaa.

Nyt osaamisen kehittämisen toimintamalli velvoittaa yt-lain piirissä olevia eli yli 20 henkilön yrityksiä tekemään henkilöstönsä kanssa koulutussuunnitelman ja järjestämän koulutusta sen mukaisesti. Pienemmille yrityksille suunnitelma on vapaaehtoinen.

Saariselälle lomailemaan

■ Liitolla on jäsentensä virkistytymistä varten loma-asunto Saariselällä. Teerenpesue H 65 loma-asunnossa on vuodepaikat 4 henkilölle. Lisätietoja www.saariselka.com. Saariselän loma-asunnon varauksia hoitaa Saariselän keskusvaraamo. Varauksen voi tehdä soittamalla numeroon +358(0)16 554 0500, sähköpostiosoite on keskusvaraamo@saariselka.com. Varausta tehdessäsi muista mainita IAU:n jäsenyydestä, niin saat jäsenalennuksen. Ota jäsenkortti mukaan myös lomalle lähtiessäsi.

Nuorten Duuni-info avataan 16. syyskuuta

■ SAK, STTK ja Akava ovat mukana Ylen 28.8. käynnistämässä Nuorille. Nyt! -kampanjassa. Järjestöt avaavat 16. syyskuuta Nuorten duuni-info-nimisen palvelun, joka on toiminnassa seitsemän viikkoa eli 1. marraskuuta saakka.

Nuorten duuni-infon kautta saa maksutta tietoa työelämän perusasioista puhelimitse ja nettisivujen kautta. Neuvon-

taa **annetaan** arkisin kello 9–15 puhelinnumerossa **0800 179 279** ja osoitteessa www.duuni-info.fi. Palvelu on siis hyvin samankaltainen kuin Kesäduunari-info.

Nuorten duuni-info on esillä Ylen Nuorille. Nyt! -kampanjassa, mm. sen nettisivuilla osoitteessa www.yle.fi/nuorilleny sekä tv- ja radiokanavilla.

Kampanjan kohderyhmä ovat 15–25-vuotiaat syrjäytymisuhan alla ole-

vat nuoret, ja sen tavoitteena on saada 3 000 nuorta kohti työtä tai opintoja. Lisäksi kampanja tavoittelee nuorille 10 000 uutta työ-, oppisopimus-, kesätyö- tai harjoittelupaikkaa ja 2 000 uutta aikuista tukihenkilöä..

Lääkkeettömällä ryhmähoidolla –

Apua unettomuuteen

Noin kolmasosalla suomalaisista työikäisistä esiintyy unettomuusoireita ja vajaalla kymmenesosalla on pitkäkestoinen unettomuushäiriö. Erityisesti pitkäkestoisen unettomuuden hoidossa lääkehoito pikemminkin vaikeuttaa kuin helpottaa kokonaistilannetta. Lääkkeettämiä menetelmiä on kuitenkin liian vähän tarjolla. Tähän tuo apua unettomuuden ryhmähoidon malli, joka esitellään Työikäisten unettomuuden hoito -oppaassa.

Kirja

Työikäisten unettomuuden hoito, toimittanut Heli Järnefelt ja Christer Hublin, Työterveyslaitos 2012, hinta 38 euroa.

■ Unettomuuden kognitiivis-behavioraalisen hoidon mallia on kehitetty 1980-luvulta lähtien. Suomessa hoitomuotoon perehtyneitä psykologeja tai psykoterapeutteja on ollut tarpeeseen nähden liian vähän. Kansainvälisissä tutkimuksissa saatiin 2000-luvulla näyttöä siitä, että hoitoa voivat antaa vaikuttavasti myös suhteellisen lyhyen koulutuksen jälkeen sairaanhoitajat.

- Kun osaajat lisääntyvät, unettomuuden lääkkeetön hoito voisi tavoittaa yhä suuremman määrän unettomista esimerkiksi työterveyshuollon kautta, kertoo yksi oppaan kirjoittajista, erikoispsykologi Heli Järnefelt Työterveyslaitoksesta.

Hoito koostuu kuudesta ryhmätapaamisesta, joihin mallissa on rakennettu sisältö. Se sopii työterveyshuollon menetelmäksi ja on sovellettavissa muihinkin terveydenhuollon yksiköihin. Samantyyppistä mallia voi toteuttaa myös yksilöhoidossa.

Hoidolla saadaan aikaan pysyviä tuloksia

Useiden tutkimusten mukaan 70–80 prosenttia unettomista hyötyy lääkkeettömistä hoitomuodoista. Kognitiivis-behavioraalisen hoidon teho myös säilyy tai jopa paranee aktiivisen hoitajakson päättymisen jälkeen.

- Tulosten pysyvyys liittyy oletettavasti siihen, että hoito vaatii aktiivista oman tilanteen työstämistä ja uuden oppimista, jonka seurauksena uneen ja unettomuuteen liittyvät käsitykset ja tottumukset muuttu-

vat. Monien on myös helppo ottaa keinot uudelleen käyttöön, jos unettomuusoireet palaavat, pohtii Järnefelt.

Eri ihmiset hyötyvät eri keinoista

Hoitamisen lähtökohtana on unettomuuden yksilöllisten syiden arviointi. Hoito pyrkii tarjoamaan useita keinoja, joista jokaiselle on tarkoitus löytää sopivimmat ja toimivimmat.

- Lyhytkestoisessa unettomuudessa hoito keskittyy unettomuuden laukaisseiden tekijöiden käsittelyyn ja helpottamiseen. Pitkäkestoisessa unettomuudessa keskeisimmiksi nousevat ylivireyttä ylläpitävät tekijät eli unettomuuden jatkuessa kehittyvä suoritusahdistus ja huoli unettomuuden seurauksista sekä unen kannalta haitalliset nukkumistottumukset ja elämäntavat, kuvaa Järnefelt.

Hoito alkaa psykoedukaatiolla ja unen huollolla, jossa annetaan tietoa unesta ja unta heikentävistä elämäntavoista sekä määritellään yksilölliset tavoitteet niiden korjaamiseksi. Behavioraalisilla menetelmillä parannetaan sänky-uni-assosiaatiota rauhoittamalla sänky vain nukkumista varten ja säännöllistämällä uni-rytmiä. Niiden mukaisesti esimerkiksi kannattaa joka aamu herätä ja nousta sängystä suurin piirtein samaan aikaan – myös vapaapäivinä.

Kognitiivisilla menetelmillä löydetään vaihtoehtoisia tapoja käsitellä uneen liittyviä huolia ja muuta ajatuksellista ylivireyttä. Rauhoittumisen apuna voidaan käyttää esimerkiksi huolihetkeä, jossa kaikki mieleen tulevat huolet kirjoitetaan ylös ja pyritään löytämään niille ratkaisuja tai muita keinoja selviytyä niiden kanssa. Kun huolet on käsitelty päivällä, yleensä ne vaivaavat mieltä vähemmän nukkumaan mennessä tai yöllä herätessä.

Lisäksi uudessa oppaassa kuvataan ensimmäistä kertaa epäsäännöllistä työaikaa tekevien unettomuuden lääkkeetön hoidon periaatteet. Lisäksi kerrotaan, miten unettomuutta voi ennaltaehkäistä työtä kehittämällä.

Lähde: TYÖTERVEYSLAITOS

UNEN HUOLTO

Ohje 1

Aamulla

1. Herää joka päivä suunnilleen samaan aikaan, myös vapaapäivinä.
2. Herättyäsi nouse ylös sängystä. Älä jää aamulla viettämään aikaa tai loikoilemaan sänkyyn.
3. Aamulla heräämisessä auttavat valo, riittävä aamupala ja fyysinen aktiviteetti.

Päivällä

1. Noudata säännöllistä rytmiä työn, ruokailun ja harrastusten suhteen.
2. Harrasta liikuntaa, mutta lopeta raskas liikunta 3–4 tuntia ennen nukkumaanmenoa.
3. Vältä tai rajoita kofeiinin, alkoholin ja nikotiinin käyttöä.
4. Pidä päivän aikana riittävästi taukoja, joiden aikana voit rentoutua ja pohtia tai ratkoa asioitasi ja huoliasi.
5. Lyhyet, 10–20 minuutin päiväunet parantavat vireyttä.
6. Vireyttä voi edistää myös syömällä kevyitä välipaloja, pitämällä taukoja, hakeutumalla muiden seuraan, käymällä kävelyllä ja nauttimalla raittiista ilmasta. Vireyden ylläpitämisessä auttaa myös hyvä valaistus.

Illalla ja yöllä

1. Rentoudu ja rauhoitu itsellesi mieleisellä tavalla noin kaksi tuntia ennen nukkumaanmenoa.
2. Syö illalla kevyesti, mutta riittävästi. Juo vain vähän.
3. Tee makuuhuoneestasi unen kannalta riittävän mukava. On tärkeää, että makuuhuone ei ole liian lämmin tai kylmä ja että nukkumisympäristö on pimennetty ja rauhallinen.
4. Tee makuuhuoneestasi ajaton vyöhyke nukkumaanmenon ja ylösnousun väliseksi ajaksi. Pistä herätyskello paikkaan, josta et näe sitä etkä kuule sen tikitystä.
5. Luovu kaikista toiminnoista, jotka eivät kuulu sänkyyn ja varaa sänky nukkumista varten.
6. Mene vuoteeseen vasta, kun olet unelias.
7. Rajoita vuoteessaoloaika. Muistele, miten pitkään nukuit ennen unettomuutta, ja vietä suurin piirtein sama aika vuoteessa.
8. Nukkumaan mennessäsi älä yritä nukahtaa. Tee jotain, mikä siirtää huomiosi pois unen yrittämisestä.

Lähde: Työikäisten unettomuuden hoito. © Kirjoittajat ja Työterveyslaitos 2012

TYÖIKÄISTEN UNETTOMUUDEN HOITO -oppaan lisämateriaali

Työterveyslaitoksen sivuilta löytyvät ohjeet ja lomakkeet on ensisijaisesti tarkoitettu käytettäväksi terveydenhuollossa unettomuuden lääkkeetön hoidon apuna. Niiden käyttö on sallittu kirjan *Työikäisten unettomuuden hoito* ostaneille.

LUE LISÄÄ UNESTA

Uni ja vireys -verkkosivut (www.ttl.fi - Työhyvinvointi -> Työaika -> Uni ja vireys)
Unettomuuden lääkkeetön hoito työterveyshuollossa onnistuu.
Järnefelt H. Lääkärilehti 2012; 40:2848-9.

SAK kannattaa alkoholin kulutuksen vähentämistä

■ Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK kannattaa sosiaali- ja terveysministeriön esittämää tavoitetta alentaa alkoholin kokonaiskulutusta Suomessa. SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring** arvioi, että tehokkain tapa vähentää alkoholihaittoja on kokonaiskulutuksen kääntäminen laskuun.

- Alkoholisairaudet ja myrkytykset ovat työikäisten suurin kuolinsyy. Alkoholi onkin tällä hetkellä vakava terveyden ja hyvinvoinnin uhka Suomessa, Haring muistuttaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön muistion mukaan alkoholin kokonaiskulutus on kasvanut reilussa sukupolvessa miehillä yli kaksinkertaiseksi ja naisilla jopa kuusinkertaiseksi. Alkoholihaitat ovat lisääntyneet samaan tahtiin kokonaiskulutuksen kasvaessa.

Suurimman osan Suomessa kulutetusta alkoholista juovat työikäiset.

- Liiallinen alkoholin käyttö ei ole vain jonkin syrjäytyneen reppanajoukon ongelma. Se on osa monien työelämässä mukana olevien elämää, Haring korostaa.

Muutaman vuoden takaisen tutkimuksen mukaan työikäisistä alkoholin suurkuluttajista 78 prosenttia ja alkoholisteistakin hieman yli 60 prosenttia osallistuu työelämään. Työterveyslaitos on selvittänyt, että alkoholin käytön perusteella liki 40 prosenttia työssäkäyvistä miehistä ja 14 prosenttia naisista kuuluu riskiryhmään.

Haringin mukaan alkoholi lyhentää työuria useampaakin kautta.

- Ennen aikaisten kuolemien lisäksi alkoholi aiheuttaa työpaikoilla sairauspoissaoloja. Lisäksi merkittävä joukko työikäisiä suomalaisia joutuu vuosittain työkyvyttömyyseläkkeelle alkoholin vuoksi.

Alkoholin käyttö aiheuttaa maamme julkiselle sektorille miljardin euron välittömät kustannukset.

- Sen päälle tulevat välilliset vaikutukset. On arvioitu, että pelkästään menetettyjen elinvuosien kustannukset ovat vähintään miljardin luokkaa nekin, Haring toteaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö julkisti 21. 8. arviomuistion alkoholilain kokonaisuudistuksesta. Siinä ehdotetaan, että tavoitteeksi asetettaisiin alkoholin kokonaiskulutuksen alentaminen.

Pekka Kainulainen

Kuvan olut ei liity uutiseen ja kaadettiin viemäriin kuvaamisen jälkeen.

Tukes vastaa jatkossa kemikaalien markkina- valvonnasta

■ Kemikaalilain mukainen markkina-
valvonta keskitetään Turvallisuus- ja
kemikaalivirastoon (Tukes) syyskuun
alusta. Virastoon siirretään kunnan ke-
mikaaliviranomaisen tehtävä sekä työ-
suojeluviranomaisen markkina-
valvontaa koskevat tehtävät. Markkina-
valvonta on jatkossa toiminnanharjoittajille
maksutonta.

Suuri osa kemikaaleista tulee mark-
kinoille isojen toimijoiden, keskusliik-
keiden tai maahantuojien kautta. Mark-
kina-
valvonnan keskittäminen Turvalli-
suus- ja kemikaalivirastoon tehostaa ja

yhtenäistää puuttumista säännöstenvas-
taisuuksiin.

Työsuojeluviranomaisen tehtävät pai-
nottuvat jatkossa kemikaalin käytön olo-
suhteita ja työnantajan velvoitteita kos-
kevaan valvontaan. Työsuojelutarkasta-
jalla on kuitenkin mahdollisuus kieltää
kemikaalien markkinoille saattaminen
väliaikaisesti.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökes-
kus sekä kunnan ympäristönsuojeluvir-
anomaisen valvovat kemikaalin käytön
olosuhteita ympäristönsuojelun näkö-
kulmasta kuten tähänkin asti. Suomen

ympäristökeskus valvoo eräiden EU-ase-
tusten sekä kansainvälisten sopimusten
noudattamista.

Tullin tehtävänä on valvoa maahan-
tuonnin ja maastaviennin edellytysten
täyttymistä.

Lisätietoja:

Kemikaalivalvonta: [www.stm.fi/hyvinvointi/
ymparistoterveys/kemikaalit](http://www.stm.fi/hyvinvointi/ymparistoterveys/kemikaalit)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes):
www.tukes.fi/

Työsuojeluhallinto: www.tyosuojelu.fi/fi/
Suomen ympäristökeskus

STM

**Tukes on kemikaalien tuotevalvonnan
kansallinen vastuutaho ja Helsingissä
toimivan Euroopan kemikaaliviraston
(ECHA) tärkeä yhteistyökumppani eri-
tyisesti EU:n REACH- ja CLP-asetusten
toimeenpanossa.**

Pekka Kainulainen

The ups and downs of flying

■ In 1969 my family moved to London and my father began work at the Finnair office at London Heathrow Airport. I was two years old and obviously have no memories of that time.

What I do remember are the golden years of airline travel during the seventies and eighties, when flying was either for business or for the privileged. You didn't have to worry about queuing or security at the airport. In the airplane you were treated like royalty and all the drinks were free! And airline employee's cheap travel was a perk that went with the job.

Later in 1985 I joined DHL and began my career as a flying courier, travelling across Europe and to the US delivering time sensitive documents and parcels. By this time the industry had expanded and was open to a larger section of the population.

At DHL we didn't have a union, it was life after Thatcher and the Tory Government had brought the trade unions to their knees. It didn't matter during my time at DHL because we had superior pay and were treated very well. I'm not sure if that's the case today?

Today airline travel is affordable to nearly all in the western world and is nothing special, even though only two percent are able to take advantage of it globally. The Global market has bought with it the greedy shareholder who's only concern is the bottom line.

Employees who worked for Finnair over ten years ago remember how staff enjoyed various sports and social clubs, pension and medical funds as well as a cashier's office for workers. Now due to outsourcing these are no longer available, even worse concessions on flights are not what they used to be.

They have taken a lot from us and the greedy shareholder ultimately wants more.

It seems that in the present situation the battlefield lays open in the industry as certain players are determined to interfere with the right to organize by workers. Employers are searching for unions who are not so concerned by the rights of workers, but merely want to extend their prestige just anywhere. And by this, they are undermining years of negotiation achieved by IAU.

What amazes me most is the lack of mutual respect shown by certain employers concerning negotiation, bargaining and simple attributes like courtesy and manners. Union reps calls are left unreturned, emails are not replied to and unfortunately lying seems to be the name of the game. Ultimately negotiation requires more than one person. For some reason it has been forgotten by certain individuals.

Now seems to be the time to fight for your rights.

JANNE RAUKOVAARA

Chairman

Finavia Ground Handling Workers section

009

Lentämisen ylä- ja alamäet

■ Perheeni muutti Lontooseen vuonna 1969 isäni aloitettua työnsä Finnairin toimistossa Heathrow lentoasemalla. Olin kahden, eikä minulla luonnollisestiikaan ole muistoja tuolta ajalta.

Muistan kuitenkin lentomatrustamisen kulta-ajan 1970 ja -80 -luvuilla, jolloin lentäminen oli vaihtoehto vain liike-matrustajille tai taloudellisesti etuoikeutetuille. Tuolloin ei matkaajan tarvinnut huolehtia jonoista tai turvatarkastuksista lentokentillä. Lennolla heitä kohdeltiin kuin kuninkaallisia ja juomat olivat ilmaisia. Lentoyhtiön työntekijöille matrustaminen edullisesti oli työhön kuuluva luontaisetu.

Myöhemmin, 1985, menin töihin DHL:n palvelukseen ja aloitin urani lentävänä kuriirina. Matrustin pitkin poikin Eurooppaa ja Yhdysvaltoihin toimittamen kiireellisiä dokumentteja ja paketteja.

DHL:n työntekijät eivät olleet järjestäytyneitä. Elettiin Thatcherin jälkeistä aikaa ja konservatiivihallitus oli pakottanut liitot polvilleen. Tämä ei kuitenkaan vaikuttanut vielä DHL:n ollessa työnantajani. Palkat olivat erinomaiset ja työntekijöitä kohdeltiin hyvin. Epäilen että asioiden laita ei enää ole näin.

Nykyisin lentomatrustaminen on taloudellisesti mahdollista lähes jokaiselle läntisen maailman asukkaalle, eikä siinä ole enää mitään ainutlaatuista. Toisaalta se on vieläkin vain kahden prosentin väestöstä saavutettavissa maailmanlaajuisesti.

Globaalit markkinat ovat ottaneet ilmailualan haltuunsa ahneiden osakkeenomistajien johdolla, joiden ainoa huolenaihe on mitä jää viivan alle.

Ne, jotka olivat töissä Finnairilla yli kymmenen vuotta sitten muistavat kuinka henkilöstön viihtyvyyttä ajatellen oli perustettu monenlaisia harrastekerhoja. Oli eläkesäätiö, sairauskassa ja huolto-konttori. Ulkoistamisen myötä ne ovat menneet. Pahinta on, että henkilökunnan mahdollisuus matrustamiseen ei ole enää yhtä hyvä kuin ennen.

Paljon on työntekijöiltä jo viety, mutta edelleen lisää halutaan.

Vaikuttaa siltä että ilmailualan taistelukenttä on avoinna pelureille, jotka ovat päättäneet puuttua työntekijöiden oikeuteen järjestäytyä. Työnantajat etsivät liittoja, joiden varsinaisena huolenaiheena eivät ole työntekijöiden oikeudet, vaan ainoastaan vaikutusvaltansa kasvattaminen. Näin ne sabotoivat myös IAU:n vuosia neuvottelujen tulokset.

Eniten kuitenkin ihmetyttää tiettyjen työnantajien osoittama kunnioituksen ja hyvien tapojen puute työntekijöiden kanssa neuvotellessa. Liiton edustajien puheluihin ja sähköposteihin ei vastata. Ikävintä on, että valehtelu tuntuu olevan pelin henki.

Viime kädessä neuvotteluihin tarvitaan enemmän kuin yksi henkilö. Tämä tuntuu joiltakin unohtuneen.

On aika taistella oikeuksiensa puolesta.

JANNE RAUKOVAARA

Puheenjohtaja

Finavian Maapalvelutyöntekijät FIMA 009

Taustakuva ja Improbatur-käännös:

JM Koskinen

Yli 80 000 osa-aikatoissa vasten tahtoaan

■ Yli 80 000 palkansaajaa työskentelee osa-aikaisesti vasten tahtoaan. Luku ilmenee työ- ja elinkeinoministeriön selvityksestä.

Yritys voi halutessaan palkata kaikki työntekijänsä osa-aikaisina, sillä työnantajan ei tarvitse perustella osa-aikatyön käyttöä mitenkään. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön SAK:n työehtoasiantuntijan **Katarina Murron** mielestä laissa voisi olla hyvä määrittellä osa-aikatyön käytölle perusteet. Murto huomauttaa, että vastentahtoinen osa-aikatyö tarkoittaa usein toimeentulon epävarmuutta.

- Organisoimalla töitä ainakin osa perusteettomasta osa-aikatyöstä voitaisiin välttää. Selvää kuitenkin on, että osa-aikatyötä tarvitaan. Monille se on hyvä ratkaisu esimerkiksi perhe- tai opiskelusyistä.

Jos työnantajan tarve teettää töitä kasvaa, lisätyötä on tarjottava tehtävään sopiville osa-aikatyöntekijöille. Laki ei määrittele, kenelle työnantaja lisätyön lopulta antaa.

- Lisätöiden jakamisessa on noudatettava tasapuolista kohtelua ja syrjimättömyyttä. Tarjoamisjärjestys on kuitenkin

käytännössä aiheuttanut joillain työpaikoilla eriarvoista kohtelua ja hämmennystä, Murto kertoo.

Suomen työllisistä osa-aikatyötä tekee Tilastokeskuksen mukaan noin 15 prosenttia. Tämä tarkoittaa yli 300 000:ta palkansaajaa. SAK:laisilla aloilla vastentahtoista osa-aikatyötä teetetään erityisen paljon muun muassa palvelualoilla.

Lisätietoja: Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys: www.tem.fi/files/35709/TEMjul_6_2013_web.pdf

Tapaturmapäivä lähestyy

Tapaturmapäivä järjestetään perjantaina 13. syyskuuta teemalla Ennakoi, etteivät jäisi viimeisiksi sanoiksi. Erityisteemana on työpaikkojen turvallisuustyö: miten sillä voidaan vaikuttaa henkilöstön turvallisuuteen niin työpaikalla kuin kotona, vapaa-ajalla ja liikenteessäkin.

■ Tapaturmapäivän radiospotteja esitetään paikallisradioasemilla ympäri Suomen 1.–13.9.2013 ja TV-tietoiskut ovat nähtävillä YLE:n kanavilla 6.–13.9.2013. Materiaaleihin voi tutustua Tapaturmapäivä.fi -sivustolla.

Vuosittain Suomessa sattuu yli miljoona fyysisen vamman aiheuttavaa tapaturmaa, ja niihin kuolee lähes 3000 ihmistä. Tapaturmista seuraa yli 400 000 lääkärikäyntiä ja kymmeniä tuhansia sairaalahoitojaksoja. Valtaosa tapaturmista sattuu kotona ja vapaa-aikana, ja näistä aiheutuu huomattavasti enemmän sairauspoissaoloja kuin työtapaturmista.

Moniosaaja

Sanakirja antaa kyseiselle sanalle synonyymiksi – monitaitoinen. Työntekijä, joka hallitsee useampia tehtäväkokonaisuuksia. Tämä ”superhessu” on työnantajalle tänä päivänä tärkeä osa tehokasta ja tuottavaa liiketoimintaa. Suuntaus entistä monipuolisempien tehtävien suorittamiseen on ollut selvästi havaittavissa erityisesti maakunta-asemilla viime vuosien aikana. Löysiä on haettu ja tullaan hakemaan jokaisesta toimialasta lentoasemaympäristössä. Eikä siinä mitään.

Olellainen kysymys kuitenkin kuuluu: mihin asti tämä on järkevää? Mielipiteet siitä poikkeavat varmasti työntekijöiden ja työnantajan välillä. Tulee muistaa, että lentoasemilla matkustajat ovat keskiössä. Heillä on oikeus sellaiseen palveluun, jolla lentokoneet ja matkustajat saadaan aikataulun puitteissa matkaan.

Lisäksi turvallisuudesta ja laadusta huolehtimisen tulisi pysyvästi olla pääprioriteettina toimintaympäristössä, jossa olosuhteet muuttuvat jatkuvasti, varsinkin sitten kun lähestyvä talvi antaa niihin oman sävynsä. Lentoaseman prosessit vaativat monen työntekijäryhmän saumatonta yhteistyötä ja jokaisen yksilön keskittymistä työtehtäväänsä. Lukuisten eri tehtävien sovittaminen saman henkilön vastuulle lyhyen aikaikkunan puitteissa, on hyvin vaikeaa, ellei mahdotonta. Tämä asettaa suuret haasteet nykyiselle tavalle teettää töitä lentoasemilla, mutta ei suinkaan tarkoita sitä, ettei henkilöstössä voisi olla moniosaajia.

Luonnollisesti on vahvuus, että yrityksellä on käytössään monipuolisiin tehtäviin kykenevää henkilöstöä. Ei kuitenkaan voi olla niin, että työn resurssoinnista ja jakamisesta tulee heikoin lenkki palveluketjussa, joka odottaa katkeamistaan, kun työntekijä venytetään äärimmilleen ja olennaisesta alkaa tulla epäolennaista.

On asiassa vielä yksi puoli. Työn tehokkuutta ja tuottavuutta haettaessa yleensä käy niin, että tarjottu työ jakautuu pienemmän osaajajoukon kesken. Normaalisti työnantaja tässä vaiheessa pyrkii kaikin keinoin varmistamaan, että sillä on käytössään osaava henkilöstö, joka joustamisellaan mahdollistaa toiminnan tehostumisen. Airprossa yhtälöä yritetään ratkaista kuitenkin toisin. Edes alan yleisiä työehtoja ei haluta noudattaa, vaan työehtosopimuksella kikkailu ja henkilöstön eriarvoinen kohtelu ovat arkipäivää. Valtion täysin omistaman Finavian tytäryhtiön toiminta-ajatus tuntuu olevan kovin erilainen verrattuna Arkadianmäeltä kuultuun viestiin: ”Yhdessä olemme vahvempia kuin kukaan meistä olisi yksin”.

Valitettavasti tämä on tilanne. Ilmeisesti tänä syksynä halutaan testata kuinka paljon ketjussa on vielä venytettävää.

Aurinkoista syksyä.

ANTTI KOUVA

Yhteistoimintaedustaja – Airpro Oy
Finavian maapalvelutyöntekijät 009
Varapuheenjohtaja

Ari Miettinen

”

Airpro tavoittelee osaavaa ja sitoutunutta henkilöstöä kiertämällä työehtoja?

Reppu ja reissumies –

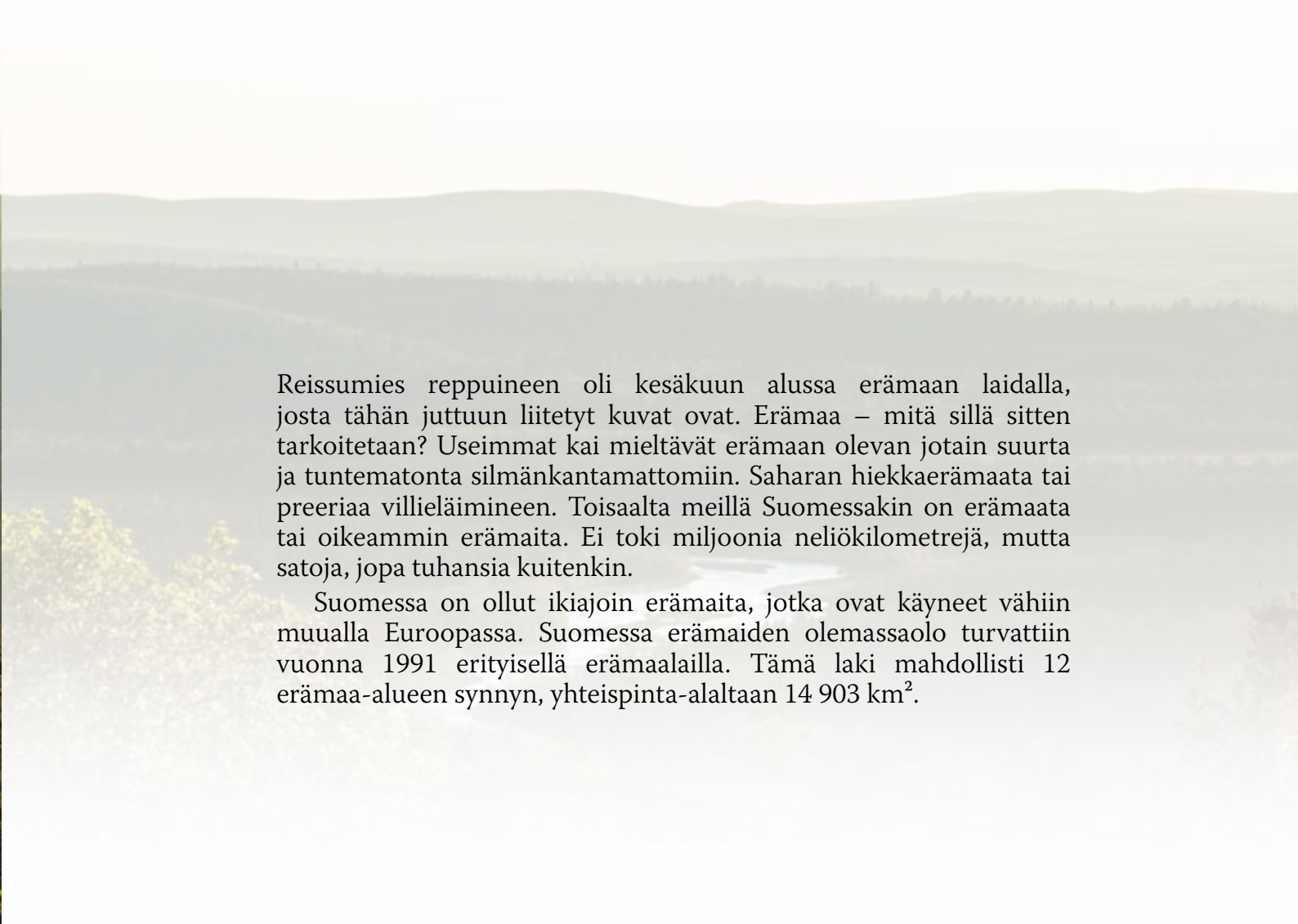
Erämaan laidalla

Kaksi erämaata. Muotkatunturin, ja taustalla häämöttää Paistunturin, erämaa-alue. Kuvassa oleva joki on Kiellajoki.

Monet kukat olivat jo kukassa, osan levittäessä huumaavaa tuoksuaan ympäristöönsä. Näistä ehkä huomattavimpana suopursu, tämä kautta maan yleinen lääkekasvinakin tunnettu varpukasvi, joka kukki monin paikoin soilta aina tuntureihin.

Oikealla: yötöntä yötä kesäkuussa erämaan yllä.
Kuvattu 6.6.2013, kello 23.24.

Reissumies reppuineen oli kesäkuun alussa erämaan laidalla, josta tähän juttuun liitetyt kuvat ovat. Erämaa – mitä sillä sitten tarkoitetaan? Useimmat kai mieltävät erämaan olevan jotain suurta ja tuntematonta silmäkantamattomiin. Saharan hiekkaerämaata tai preeriaa villieläimineen. Toisaalta meillä Suomessakin on erämaata tai oikeammin eräkaita. Ei toki miljoonia neliökilometrejä, mutta satoja, jopa tuhansia kuitenkin.

Suomessa on ollut ikiajoin eräkaita, jotka ovat käyneet vähiin muualla Euroopassa. Suomessa erämaiden olemassaolo turvattiin vuonna 1991 erityisellä eräkaalilla. Tämä laki mahdollisti 12 erämaa-alueen synnyn, yhteispinta-alaltaan 14 903 km².

Erämaa

Kielitoimiston sanakirja kertoo erämaasta seuraavaa: asuma-
ton, metsäinen seutu, salo, korpi, kaukainen takamaa ja nau-
tinta-alue, riistamaa.

Sinänsä erämaa ei ole koskematon, vaikka asumaton onkin. Ihminen on alueilla iät ajat kulkenut ja hankkinut elantoaan. Mutta nykyiset erämaa-alueet Suomessa ovat pitkälti säästy-
neet rakentamiselta. Ei ole teitä eikä rakennuksia, vaan ainoas-
taan joitakin eränkäyntiä varten aikojen kuluessa pystytettyjä
erämajoja tai muita rakennelmia erämiesten ja alkuperäisväes-
tön tarpeisiin. Huomionarvoinen seikka on, että tämän päivän
rakentaminen erämaa-alueilla vaatii valtioneuvoston luvan.

Entä kuinka on tämän kyseisen erämaan laita, jossa Reissu-
mies tutkaili näkymiä erämaahan ja teki muutamia retkiä alu-
een rajamaalla sekä sen tuntureilla. Varsinainen erämaan raja
kulkee keskimäärin 2–4 km etäisyydellä lähimmästä maan-
tiestä ja paikoitellen jopa runsaan 10 kilometrin päässä ties-
tä. Kyseinen erämaa-alue on Muotkatunturin erämaa. Se on
kooltaan keskikokoinen, ainoastaan 1 570 km².

Tämä Lemmenjoen kansallispuiston ja Paistunturin erämaa-
alueen ja Kevon luonnonpuiston väliin jäävä alue on erämais-
ta erämais. Alueella ei ole merkittyjä reittejä ja autiotupia
on vähän. Alueelle omaleimaisinta ovat kumpuilevat tuntu-
rit, kaunis Peltojärvi ja vuolaat joet. Erämaa on pääosin tun-
turikoivikoita ja tunturikankaita, mutta alueella esiintyy myös
vanhoja mäntyvaltaisia metsiä sekä aapasoita. Alueen maat ja
vedet on nimetty sointuvin saamenkielisin nimin. Muotkatun-
turin alue sopii niin päiväretkien kohteeksi kuin myös useam-
man päivän vaelluksiin.

Lähteet:

Finlex, ajantasainen lainsäädäntö, Erämaalaki,
Metsähallitus, www.luontoon.fi, erämaa-alueet
Kotimaisten kielten keskus: *Kielitoimiston sana-
kirja*, 3., uudistettu painos 2012

Hakusessa

Löytää hakemaansa, mitä se sitten onkaan. Reissumies ei oi-
keastaan käynyt varsinaisella erämaa-alueella, vaan sen ra-
jan läheisyydessä. Mutta se mikä oli hakusessa kyllä löytyi.

Tämän reissun tärkein asia ei ollut valokuvaus, eikä kauniit
maisemat, vaikka nekin olivat listan kärkipäässä. Vaan reissu-
miehen tavoitteena oli löytää hiljaisuus. Nimenomaan luon-
non oma hiljaisuus. Tämä ei tarkoita äänetöntä olotilaa, vaan
sellaista hiljaisuutta, jossa kuuluu vain luonnonääniä, eikä ih-
misen tuottamaa melusaastetta. Sopivassa asentopaikassa au-
kipäällä voi kuunnella tuulen sinfoniaa tai lintujen vihellyksiä.
Luontoääniä tuottivat myös kaikenlaiset lentävät hörhöläiset,
joita, yllätys yllätys, ilmaantui yht ’äkkiä kun ilmasto lämpeni
sateiden jälkeen yhdestä plusasteesta 30 asteeseen.

Oli yöttömän yön aika ja valoisaa riitti läpi yön auringon
paistaessa täydeltä terältä pilvettömällä taivaalla. Vaikka pai-
koitellen oli vielä nähtävissä lunta, niin kasvukausi oli alkanut
jo joitakin päiviä aiemmin. Lyhyen kesän vallitessa on hyödyn-
nettävä kaikki saatavilla oleva valo. Monet kukat olivat jo ku-
kassa, osan levittäessä huumaavaa tuoksuaan ympäristöönsä.
Näistä ehkä huomattavimpana suopursu, tämä kautta maan
yleinen lääkekasvinakin tunnettu varpukasvi, joka kukki mo-
nin paikoin soilta aina tuntureihin.

Se mitä Reissumies jäi kaipaamaan, olivat taivaantulet. Nuo
Pohjolan porteiksikin kutsutut valoilmiot taivaalla, joiden nä-
keminen näin valoisassa ei onnistunut, vaikka revontulia esiin-
tyy myös kesäaikaan. Ja tietenkin kesäinen lumisade olisi ol-
lut mukavaa vaihtelua helteiseen sähän.

Yksin tunturin laella, katse kohti selkosia, hiljaisuudessa
keskellä yön valoisuutta, ei voi kuin tuntea ihmisen pienuu-
den osana luonnonkaikeutta.

teksti ja kuvat: PEKKA HINTIKKA

Kiellajokea ylävirtaan, etelästä pohjoiseen.

Pysy ostoskanavalla

Yritysjohdaja. Sinä, jolla on valtaa vaikuttaa. Tunnetko syysväsymystä? Onko fiilis hukassa ja elämä ankeaa? Ärsyttääkö sinua työpaikallasi kesän jälkeen vallitseva meno? Lomakuvia katsellaan kahvitauoilla ja ruskettuneet rasvanahat vaikuttavat rentoutuneilta. Puhe solisee ja nauru raikaa.

Ei hätää, ilmiön hallitsemiseen on keinot. Ongelma poistuu kuin itsestään, kunhan viipymättä tilaat Instant Consulting Ltd:n kehittämän Constant insulting -ohjelman. Sitä sovelletaan jo kymmenissä yrityksissä Suomessa, ja jopa tuhansissa ympäri maailmaa.

Constant insulting -ohjelman ainutlaatuinen kolmivaiheinen prosessi on suunniteltu pettämättömän tarkasti poistamaan vahingollisen turvallisuuden tunteen työelämästä. Otettuasi sen käyttöön huomaat pian, että huvi ja hyöty on todellakin mahdollista yhdistää.

Vaihe 1. Istutus:

Osavuositulo julkaistaan synkän tunnelman vallitessa. Yleinen harmaus ja beige-sävyt ovat tärkeitä. Sisällössä tulee mainita avainsanat: rakenteellinen kustannuskilpailukyky, säästöohjelma, uudelleenjärjestelyt ja vaikeat ratkaisut. Viestin tulee olla riittävän hämärä. Näin saadaan pikkukihot sinkoilemaan tarpeellisuuttaan todistellen. Sillä varmistetaan että tulos ei ainakaan parane lähiaikoina.

Pelkällä epätietoisuuden ilmapiirillä ei kuitenkaan voi leikitellä kovin pitkään. Jatkuvan muutoksen aloilla on nimittäin huomattu henkilökunnan tulleen jo jossain määrin immuuniksi uhkaavalle tiedottamiselle. Kannattaakin siis kohdittuun ripeästi siirtyä seuraavaan vaiheeseen.

Vaihe 2. Lunastus:

Yt-neuvottelujen piiriin kuuluvien lukumäärä on hyvä arvioida reippaasti yläkanttiin. Siten epävarmuus leviää mahdollisimman laajalle.

Jos kyseeseen tulevat kokonaisten toimintojen lopettamiset, on tärkeää valita ne taloudellisesti kannattavien joukosta. Siinä duunareiden naamat venähtää heidän kuullessaan työn lopettamisesta, vaikka äskettäin heitä kutsuttiin firman selkärangaksi. Ratkiriemukkaita ovat myös henkilöstön kyhäämät säästöehdotukset. Osa niistä kenties kannattaa toteuttaa. Konsernin sisäisillä tulonsiirroilla syntynyt marginaali voidaan joka tapauksessa helposti taikoa näkymättömiin ennen neuvottelujen päätöstä.

Sitten vain reippaasti antamaan kenkää ja kohti viimeistä vaihetta.

Vaihe 3. Silaus:

Rajut saneeraukset palkitaan säännön mukaan yrityksen osakkeen kallistumisella. Constant insulting -ohjelma sisältää myös avainhenkilöille oikeaan aikaan laukeavan ylimääräisen palkkio-,

lisäeläke- ja verosuunnittelujärjestelyn. Sitten vain tuupataan punoittava ja äänkyttävä viestintäpäällikkö selittelemään asiaa henkilöstölle ja tiedotusvälineille. Ohjelman ansiosta voit itse pitää etäisyyttä molempiin.

Näin on pienellä vaivalla saatu työilmapiiri yrityksessä taas oikealle tolalle ja sairauspoissaolot kasvuun.

Eikä siinä vielä kaikki.

Kun tilaat heti Instant Consulting Ltd:n Constant insulting -ohjelman, saat mukana kolme dvd:tä sisältävän boksen ohjelman etenemisestä. Kertojana dvd:llä toimii legendaarinen **Kristoffer Taxell** ja naururaidasta vastaa hallitusammattilaisten kuoro.

Tilaa heti.

Hugo Tungo

**Työkaverisi on
valinnut viisaasti,**

hän on IAU:n jäsen.

Liity sinäkin.

Tärkeimpiä jäsenetuja ovat:

- Työ- ja palkkaehdoista sopiminen ja niihin vaikuttaminen.
- Ansiosidonnainen työttömyysturva.
- Apua ja neuvoa työsuhteasioissa.
- Oikeusapua työsuhtekiistoissa.
- Vakuutusturva.
- Luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun apu.
- Jäsenlehti ja ajankohtaista tietoa.
- Rahanarvoisia etuja ja alennuksia.
- Virkistysmahdollisuuksia.

**Täytä liittymislomake ja
laita se postiin tai liity
netissä osoitteessa
www.iau.fi.**

Muutosten tekeminen jäsentietoihin

■ Jäsentietojen muutoksista tulee ilmoittaa liittoon. Jäsentietolomakkeella voi tehdä liittymisen lisäksi kaikki jäsenyyteen liittyvät muutokset. Lomakkeita saa luottamusmiehiltä ja jäsenkirjureilta. Lomakkeen voi myös tulostaa liiton nettisivuilta. Sieltä löytyvät myös täyttöohjeet.

Muuttoilmoitukset ja nimenmuutokset tehdään Väestörekisteriin. Ne tarvitsee ilmoittaa erikseen liittoon vain, jos liitto ei osoitteenluovutuskiellon takia voi saada tietoja automaattisesti. Sähköpostiosoitteiden ja puhelinnumeroiden muutokset voi tehdä sähköpostilla iau@iau.fi -osoitteeseen.

Jäsenmaksuvapautus

Jäsenmaksuvapautusta tulee hakea jäsenen ollessa kokonaan vailla ennakonpidätyksen alaisia tuloja. Näin jäsenyys ei pääse katkeamaan. Vapautus jäsenmaksuista voidaan myöntää:

- jäsenen ollessa sairaana, äitiys-, isyys-, vanhempain- tai adoptiolomalla, tai hoitovapaalla. Sairaus- tai tähän verrattavaksi ajaksi ei kuitenkaan lasketa sitä aikaa, jolloin jäsen saa työnantajalta palkkaa
- opiskelu-, asevelvollisuus- tai siviilipalvelusajalta
- siltä ajalta, kun jäsen ei ole työttömyyden alettua alkanut saada työttömyyskassan maksamaa päivärahaa, perustellusta syystä enintään kolmen kuukauden ajan
- jos palkanmaksu keskeytyy liiton aloittaman tai ulkopuolisen työtaistelun johdosta
- muista hallituksen hyväksymistä edellisiin verrattavista syistä.

Työnantajan vaihtuminen

Työnantajan vaihtuessa ilmailualalla tulee täyttää jäsentietolomake ja toimittaa se uuden työnantajan allekirjoitettavaksi, mikäli haluaa, että työnantaja perii jäsenmaksun. Jos haluat, että liitto tekee ilmoituksen puolestasi, postita lomake suoraan liittoon allekirjoituksellasi varustettuna.

Siirryttäessä toiselle alalle haetaan jäsenyyttä uudesta liitosta ja se ilmoittaa liiton vaihdosta.

Eläkkeelle siirtyminen

Liiton hallitus voi myöntää vapaajäsenen oikeudet eläkkeelle siirtyville jäsenille. Vapaajäsenillä ei ole ammattiosaston vaaleissa vaalikelpoisuutta, eikä äänioikeutta, mutta heillä on muut jäsenyyteen liittyvät oikeudet. Jäsenvaikutus ei ole voimassa eläkeläisillä.

Opiskelijajäsenyys

Ammattiosaston hallitus voi hyväksyä opiskelijajäsenikseen henkilöitä, jotka ovat sopimusalamme töihin valmentavassa koulutuksessa tai työllisyyskoulutuksessa.

Jäsentietolomakkeen postitus ja lisätiedot

Jäsentietolomake tulee toimittaa liittoon. Sen voi postittaa ilmaiseksi laittamalla kirjekuoreen osoitteeksi: Ilmailualan Unioni IAU ry, Tunnus 5015942, 00003 VASTAUSLÄHETYS.

Jäsenasioista löytyy lisätietoja liiton nettisivuilta www.iau.fi. Tarvittaessa voi ottaa yhteyttä sähköpostilla osoitteeseen: jasenasiat@iau.fi tai soittaa numeroon 09 4785 7228.

JÄSENTIETOLOMAKE

Ilmailualan Unioni IAU ry:n ammattiosaston, sekä
Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan työttömyyskassan
jäseneksi liittymislomake / jäsenrekisteri-ilmoitus
Jäsenmaksun perintäsopimus

TÄYTÄ LOMAKE SELVÄSTI PAINOKIRJAIMIN

Työntekijä Henkilötunnus - Suku- ja etunimet _____ Lähiosoite _____ Postinumero ja -toimipaikka _____		Puhelin koti _____ työ _____ GSM _____ e-Mail _____ Ammatti _____ Äidinkieli _____	
Ammattiosasto/työttömyyskassan asiamies ☐ 001 Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA ry ☐ 003 Insta RepAir ry ☐ 005 Ilmailutietotekniset ILTT ry ☐ 007 Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry ☐ 009 Finavian Maapalvelutyöntekijät FIMA ry ☐ 010 Suomen Siviililentoliikennevirkaikailijoiden liitto ry ☐ 012 Siviililentoliikenteen Työntekijät ry		Ilmoituslaji ☐ Uusi jäsen ☐ Jäsenmaksuvapaushakemus ☐ Opiskelijajäsen ☐ Siirryn eläkkeelle ☐ Jäsenyyden päättyminen ☐ Työnantaja vaihtuu Alkamis/päättymispäivämäärä _____ - _____ Lisätietoja _____ _____	
Työpaikkaosasto No _____ Nimi _____ Sopimusala ☐ 01 Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus ☐ 05 Finavia/Ilmailutietoteknisiä koskeva sopimus (319205) Muutostiedot Edellinen liitto/työttömyyskassa _____ Jäsenyysaika ed. liitossa/tk:ssa _____		Jäsenmaksun maksaminen ☐ Työnantaja perii jäsenmaksun palkastani ☐ Maksan jäsenmaksut itse ☐ Valtuutan ammattiliiton/työttömyyskassan ilmoittamaan erostani edelliseen ammattiliittoon/työttömyyskassaan. ☐ Osoitetietojani ei saa käyttää muuhun kuin jäsenetu-markkinointiin Työntekijän allekirjoitus Päiväys ____ . ____ . 20 ____ Allekirjoitus _____	
Ammattiosaston/työttömyyskassan asiamiehen allekirjoitus Lomake vastaanotettu ____ . ____ . 20 ____ Vastaanottajan allekirjoitus _____ Jäsenyyden alkamispäivämäärä ____ . ____ . 20 ____ Ammattiosaston allekirjoitus _____		TIEDOT TYÖNANTAJASTA Työnantajan nimi _____ Yhteyshenkilö _____ Lähiosoite _____ Postinumero _____ Postitoimipaikka _____ Puhelinnumero _____ Y-tunnus _____ Työnantajan palkka/jäsenmaksuasioiden hoitaja Nimi _____ Lähiosoite _____ Postinumero _____ Postitoimipaikka _____ Puhelinnumero _____ Työnantajan allekirjoitus Päiväys ____ . ____ . 20 ____ Allekirjoitus _____ Nimen selvennys _____	
Jäsenmaksusuorituksen saajat: Ilmailualan Unioni IAU ry, liitto no 055 John Stenbergin rantaa 6, PL 337, 00531 HELSINKI www.iau.fi Yllämainittu ammattiosasto Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa Kaisaniemenkatu 10, 8. krs, 00100 HELSINKI www.irkatk.fi Jäsenmaksutili: SAMPO 800013-56737 FI7680001300056737 SWIFT/BIC: DABAFIHH		VALTUUTUS JA VOIMASSAOLOAIKA Tällä valtakirjalla työnantaja perii liiton ja työttömyyskassan jäsenmaksun ennakonpidätyksen alaisesta kokonaisuudesta. Jäsenmaksuperuste ilmoitetaan työnantajalle vuosittain. Tällä valtakirjalla valtuutan myös työttömyyskassan perimään jäsenmaksun työttömyyskassan maksamista ennakonpidätyksen alaisista etuuksista ammattiliiton/työttömyyskassan voimassa olevien päätösten mukaisesti. Valtakirja on voimassa toistaiseksi. Valtakirjan voi peruuttaa kirjallisesti. Valtuutus raukeaa työsuhteen päättyessä valtakirjassa mainittuun työnantajaan. Valtuutus on voimassa, jos työsuhdetta jatketaan enintään kuukauden kuluessa. Tällä valtakirjalla kumotaan mahdollisesti aiemmin antamani jäsenmaksun perintäsopimus. Jos vaihdan ammattiliittoa/ammattiosastoa/työttömyyskassaa, ammattiliitto/ammattiosasto/työttömyyskassa yhdistyy/purkautuu tai sopimusalani siirtyy toiseen SAK:laiseen liittoon, jäsenyystietoni saa luovuttaa uudelle liitolle.	

*Voit tehdä tällä lomakkeella kaikki jäsentietoihin liittyvät ilmoitukset.
Osoite ja nimenmuutoksia ei tarvitse tehdä, koska ne päivitetään Väestörekisterin muutostietojen mukaan.*

Lomake versio: 1/2012

Palauta lomake osoitteeseen (postimerkkiä ei tarvitse laittaa):
Ilmailualan Unioni IAU ry
Tunnus 5015942
00003 VASTAUSLÄHETYS

**Henkikulta –
ammattiliittojen
jäsenille
räätälöity
henkivakuutus.**

**Liittosi jäsenenä
saat huomattavia
etuja. Katso
turva.fi/iau**

Henkivakuutuksella autat lähimmäisiäsi pilvenkin reunalta

Vakuutus on itsestäänselvyys omaisuudelle. Kuitenkin unohdamme valitettavan usein vakuuttaa sen kaikkein tärkeimmän omaisuutemme, itsemme. Tee epätsekäs teko ja ota henkivakuutus pahan päivän varalle. Sen avulla voit turvata riittävän toimeentulon lähimmäisillesi, vaikka itse olisitkin poissa. Tutustu Henkikultaan osoitteessa www.henkikulta.fi

Kuolemanvaravakuutuksen myöntää LähiTapiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö.

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammattiliittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa **01019 5110** ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi

Joka neljännen työ
rasittaa henkisesti

Psyykkinen kuormitus tarkempaan valvontaan

■ Työntekijöiden psykososiaalista kuormittumista valvotaan jatkossa entistä yhtenäisemmin koko maassa. Sosiaali- ja terveysministeriö on laatinut uuden valvontaohjeen työsuojelutarkastajien käyttöön.

Työterveyslaitoksen tutkimuksesta selviää, että 28 prosenttia työntekijöistä kokee työnsä henkisesti melko tai hyvin rasittavaksi. Stressiä melko tai erittäin paljon koki kahdeksan prosenttia.

SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring** muistuttaa, että työntekijöiden henkistä hyvinvointia voidaan parantaa monin tavoin.

– Vaikka rasituksen ja stressin kokeminen on viime vuosina vähentynyt, tehtävää vielä on. Pitkään jatkuessaan psyykkiset rasitteet saattavat vaarantaa työntekijän terveyden.

Haringin mukaan epävarmuus töiden jatkumisesta aiheuttaa usein stressiä. Myös liiallinen tai liian pieni työmäärä voivat kuormittaa työntekijää. Niin ikään epäselvä työnkuva tai yksitoikkoinen työ voivat rasittaa.

Työpaikan ristiriidat aiheuttavat kuormittumista. SAK:n työolobarometrin mukaan SAK:laisilla työpaikoilla on ristiriitoja selvästi enemmän kuin suomalaisilla työpaikoilla yleensä.

Valvontaohje löytyy myös liiton sivuilta osoitteesta www.iau.fi / Ajankoh-
taista 1.8.2013.

KÄYTÄ JÄSENETUSI!

Tiesitkö, että tilatessasi työväenlehden sinulla on ammattiliiton jäsenenä mahdollisuus saada lehtietu? Ilmailualan Unioni IAU ry myöntää lehtiedun ohessa olevien lehtien tilauksiin, lisäksi useat ammattiosastot myöntävät osastokohtaisen lehtiedun.

Lehtietuja voit käyttää säästötilaukseen ja vähintään 12 kuukauden määräaikaistilaukseen. Yhteen tilaukseen voi liittää kaikkien samassa taloudessa asuvien perheenjäsenten lehtiedut.

Soita liittosi jäsenneuvontaan ja kysy lehtieduista lisää.

Sd-lehdet:

Demokraatti

Keski-Suomen **VIKKO**

UUSI AIKA

VIKKO Pohjois-Karjala

Vasemmistoliiton lehdet:

Kansan Uutiset

Viikkolehti

KANSAN TAHTO

TYÖVÄENLEHDILLÄ ON OMA NÄKÖKULMA

@IAU_ry

■ IAU on ottanut käyttöön Twitterin. Tarkoitus on kokeilla sen mahdollisuuksia käynnissä olevan neuvottelukierroksen aikana.

Twiittaa muullakin kuin kintaalla.

Ennakkokutsu

Ilmailualan Unioni IAU ry:n edustajiston
sääntömääräinen syyskokous
pidetään perjantaina 22.11.2013 klo 10.00.

Paikka: Kuljetusliittojen talon 2. krs., Merisali,
John Stenbergin ranta 6, Helsinki.

Kokouksessa käsitellään IAU:n sääntöjen
7§ kokoukselle määrittämät asiat, sekä hallituksen
kokoukselle esittämät muut asiat.

IAU ry:n hallitus

KUVAKULMA

UNIONIN ILMESTYMINEN 2013

Numero 5 ilmestyy 25.10.
aineisto toimitukseen 7.10.

Numero 6 ilmestyy 20.12.
aineisto toimitukseen 2.12.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
1/2 sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

Pekka Kainulainen

Työnantaja- ja työntekijäkeskusjärjestöt löysivät yhteisen sävelen.

Uudistuksia jäsenrekisteriin

■ Liitto luopuu kahden rekisterin mallista. Viimevuodet on ollut käytössä varsinaisena rekisterinä Digian toimittama Lyyti, ja sen rinnalla lähinnä jäsentiedottamista varten Sebacon, jota myös IAU-memberiksi kutsutaan.

Alalla tapahtuneiden yritysjärjestelyjen jälkeen Sebaconia ei enää ole, sen on ostanut Avoine Oy. Vanhasta Sebacon-järjestelmästä on jatkojalostettu täysiverinen jäsenrekisteri, jota kutsutaan Ay-Ankkuriksi.

IAU on tehnyt sopimuksen Ay-Ankkurin käyttöönotosta ja käyttöönottoprojekti on parhaillaan käynnissä. Tavoitteena on ottaa se käyttöön viimeistään vuodenvaihteessa.

Siirtymisen tavoitteena on ollut jäsenpalvelun parantaminen, helpomman käytettävyyden aikaansaama tehokkuuden kasvu, sekä kustannussäästöt.

Järjestelmästä ja sen tuomista mahdollisuuksista kerrotaan tulevissa lehdistä lisää.

<http://www.avoine.fi/tuotteet/jasenrekisteri/ay-ankkuri/>

Unioni-lehti ilmestyy myös internetissä!

Lehti löytyy liiton sivuilta osoitteesta www.iau.fi

Julkaisemme internetissä koko painetun lehden pdf-muodossa.

Liiton nettisivuilta löytyy myös työehtosopimus ja paljon muuta tietoa.

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihde)
faksi: (09) 4785 7250
sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi
kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 4785 7220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 4785 7221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 4785 7225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat: Ari Miettinen (09) 4785 7228
jasenasiat@iau.fi

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Asiakaspalvelu on avoinna
tiistaisin ja torstaisin klo 10.00–12.00.

osoite: Kaisaniemenkatu 10, 00100 HELSINKI
faksi: 09 47857 209

kassanhoitaja	Paula Seppälä	p. 09 47857 200
kassanhoitaja	Mirva Tuomi	p. 09 47857 203
kassanjohtaja	Kari Kallio	p. 09 47857 201

email: irka.kassa@iau.fi
kotisivut: www.irkatk.fi

Ilmailualan Unionin
**Jäsenristeily Tallinnaan
perjantaina 18.10.2013**

M/S Viking XPRS:llä

Aikataulu

Lähtö: Helsinki – Katajanokka klo 11:30
(ole satamassa paikalla klo 10:30 mennessä)

Bistro Buffet klo 11:15

Kokous klo 12:30–14:00

Tallinna – Reisisadam A-terminaali klo 14:00

Paluu: Tallinna – Reisisadam A-terminaali klo 18:00

Helsinki – Katajanokka klo 20:30

Sitovat ilmoittautumiset

tiistaihin 1.10. mennessä **iau.kesapaivat@gmail.com**.

Ilmoita viestissä nimesi ja syntymäaikasi.

Ilmoittautua voi myös puhelimitse

Reijo Hautamäelle (09) 4785 7221 tai

Pekka Kainulaiselle (09) 4785 7227.

Risteilymaksu

Risteilyn hinta on 20€ sisältäen matkat ja
lounaan ruokajuomineen.

Risteilymaksu tulee maksaa 4.10. mennessä
tilille OP-Pohjola **FI0255412810000050**.

Viestikenttään tulee lisätä osallistujan (jäsenen) nimi.

Ota mukaan passi tai 1.3.1999 jälkeen myönnetty
kuvallinen henkilökortti.

Tervetuloa

Ilmailualan Unioni

ITA ry:n syyskokous 2013

Ilmailutekniikan ammattiyhdistys ITA ry:n
sääntömääräinen syyskokous pidetään tiistaina

8.10.2013 kello 15.00

Suomen Ilmailumuseolla,

Tietotie 3, Vantaa, kokoustila Avia.

Tervetuloa

ITA ry, johtokunta

ILMA ry:n syyskokous

Ilmailualan Maapalvelutyöntekijät ILMA ry:n
sääntömääräinen syyskokous pidetään keskiviikkona

9.10. klo 18.00

Ravintolalaiva Wäiski, Hakaniemenranta 11.
Ilmoittautumiset ruokailua varten 30.9. mennessä
email janne.anttonen@iss.fi

Tervetuloa

ILMA ry, johtokunta

ILTT ry:n syyskokous

Ilmailutietotekniset ILTT ry:n
sääntömääräinen syyskokous pidetään perjantaina

25.10.2013 kello 18.00

Kuljetusliittojen kokoustiloissa,
John Stenbergin ranta 6, Helsinki.

Tervetuloa

ILTT ry johtokunta

**SSL ry amm.os.10
kutsuu jäsenet**

**sääntömääräiseen
syyskokoukseen**

30.10.2013 klo 18.00

Ravintola Dylan Arabia, Hämeentie 153 b, Arabia

Käsitellään sääntömääräiset asiat.

Esitykset ensi vuoden johtokuntaan vaalivaliokunnalle
24.10.2013 mennessä.

Sitovat ilmoittautumiset ruokailua varten
23.10.2013 mennessä email j.salonen@hotmail.com
(ilmoita samalla mahdollinen erityisruokavalio)

Tervetuloa

Amm.os.10 johtokunta